

КОНЦЕПЦІЯ ВИМІРЮВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧИХ ФАКТОРІВ

Міщенко В.А., Іменинник А.М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Фінансовий контролінг є ефективною координуючою системою забезпечення взаємозв'язку між формуванням інформаційної бази, фінансовим аналізом, фінансовим плануванням і внутрішнім фінансовим аудитом та досягненням соціальних і ринкових цілей, а також з необхідними для цього виробничими факторами та фінансовими ресурсами. У зв'язку з цим особливу актуальність набуває удосконалення організації їх фінансової діяльності. Найбільш поширеним напрямком контролінгу є його орієнтація на максимізацію прибутку та вартості капіталу власників при мінімізації ризику і збереженні ліквідності та платоспроможності підприємства.

Нова концепція є конкретизацією цього напрямку контролінгу. Вона дозволяє визначити внесок окремих виробничих факторів у приріст прибутку підприємства, що створює умови для раціонального використання власних фінансових ресурсів, підвищення їх ефективності та зростання обсягів у динаміці. Конкретно мова йде про запровадження багатофакторних показників продуктивності, які пов'язують показник валового випуску з рядом витрат ресурсів. Це показники багатофакторної продуктивності у формі «капітал - праця - енергія - матеріали - послуги» (KLEMS), які вже давно застосовуються в США. Проведений аналіз методичних розробок різних авторів дозволяє стверджувати, що:

1) метод KLEMS можна застосовувати лише для тих видів ресурсів, які відображаються структурою валового випуску продукції.;

2) у даний час у структурі виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) можна виділити такі елементи операційних витрат: L — сума витрат на оплату праці і відрахувань на соціальні заходи, M — матеріальні затрати; S — інші операційні витрати. Витрати капіталу K мають визначатися сумою амортизації;

3) випуск продукції W та величини факторів $K + L + M + S = W$ необхідно виражати у незмінних цінах деякого року, що дозволяє розрахувати часткову продуктивність окремого фактора W/I , та вихідні частки факторів у загальному валовому випуску I/W .

Приріст випуску продукції за рахунок мультифакторної продуктивності обчислюється за формулою:

$$\Delta K L M S = \Delta W / W - [d_K (\Delta K / K) + d_L (\Delta L / L) + d_M (\Delta M / M) + d_S (\Delta S / S)],$$

де d_I — частка фактора I у загальному валовому випуску W у попередньому періоді; $\Delta I / I$ — приріст фактора I у поточному періоді.

Виконані розрахунки підтверджують, що на рівні окремого підприємства можна вимірювати часткову та мультифакторну продуктивність виробничих факторів. При цьому, точність розрахунків можна підвищити за рахунок виділення витрат на енергію у складі операційних витрат.